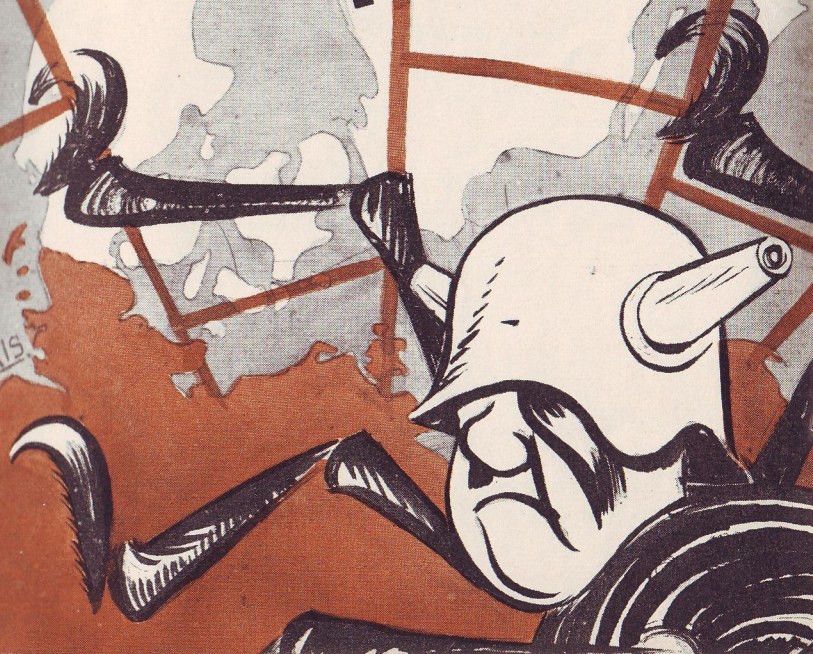

**BRUNA
NÄTET**

**WALTER
FRANK**

**ÖVER
NORDEN**

BRIS

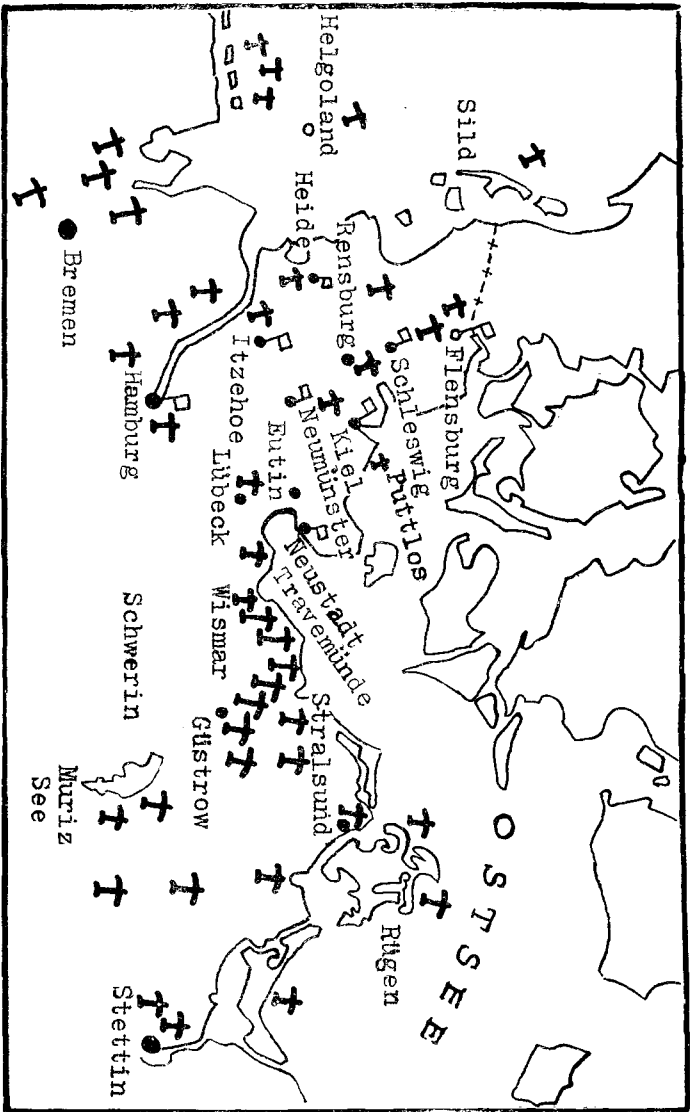
BRUNA NÄTET

ÖVER NORDEN

FAKTA OM DEN TYSKA
NAZISMENS VERKSAM-
HET I DE NORDISKA
LÄNDERNA

STOCKHOLM 1937

ARBETARKULTURS FÖRLAG
i distribution.

Arb.-kult. tr., Sthlm 1937.

HITLERS MOBILISERING MOT NORDEN.

I.

MED IDEOLOGISKA VAPEN.

Tyska riket har tur med sina grannars tålmod. Den bruna diktaturens grundläggande idéer föres genom en väl organiserad apparat över grannländernas gränser. Och till och med på andra sidan dessa gränser tar denna apparat fäste för att också där vinna inflytande bland dem, som hittills ännu anser de tyska välfärdslärorna som gift. För kort tid sedan, den 6 juni i år, avslöjades det tyska utlandsinstitutet i Stuttgart genom ett referat på tysk kortvägssändare såsom en stort anlagd spionercentral. Helt skrupulöst tillstås att detta utlandsinstitut samlar brev, böcker, tidningar och andra publikationer, för att i sitt arkiv, som antagligen inte finns maken till i världen, sammanföra allt Tyskland har värde av att veta om utlandet. Man vet i Stuttgart hur många människor som utvandrar från Tyskland och vart de utvandrar samt i vilka yrkesgrenar utlänningar kan placeras i främmande stater; vilka betydande personer som befinner sig på resa i utlandet och var de befinner sig. Alla adresser på personer i utlandet med tyskt klingande namn samlas systematiskt för att man ständigt och jämt skall göra klart för de 30 miljonerna tyskar utanför rikets gränser att de bildar ett folk med de 60 miljonerna i landet och att de folkmässigt hör samman. Den offentliga kröningen av

detta stort anlagda spioneriväsande bestod i tillsättandet av utrikesledaren Bohle. Denne höge nazitjänsteman har visserligen inte rangen men dock funktionen av en minister så till vida att han deltar i regeringssammanträdena. Hans uttryckliga uppgift är att draga försorg om en nationalsocialistisk aktivitet hos varje tysk i utlandet. Denne nye utrikesledare har i ett programatiskt radioanförande till utlandstyskarna bland annat sagt: Meningen i tyska nazipartiets utrikesorganisation är att utbreda rikets nya anda över hela den tyska nationaliteten i utlandet. Vi har genom denna organisation ernått stora saker. Jag fordrar en nationalsocialistisk inriktning av den tyska nationalitetens alla utlandsorganisationer.

Instrumentet för denna ideologiska erövringstendens med stöt mot Norden utgör i första hand det sa kallade Nordiska Sällskapet med säte i Lübeck. Denna organisation, som med 35 så kallade kontor och sammanlagt 8.000 medlemmar, är utbredd över hela Tyskland, befattar sig med en enda uppgift, att utbreda den nationalsocialistiska idén i hela Skandinavien. Det rör sig icke på något sätt om en privat kulturell förening utan dess ledare är höga officiella statspersonligheter. Ledare är överpresidenten i gränsprovinsen Schleswig-Holstein, gauledaren Hinrich Lohse. Vid hans sida står ett högsta råd till vilket hör följande framträdande personligheter ur den tyska regerings- och nazipartiapparaten: riksjordbruksministern och riksbondeledaren Darré, överborgmästaren i Lübeck dr. Otto-Heinrich Drechsler, ministern för inrikes angelägenheter i riket och Preussen dr Frick, den beryktade gestapochefen, SS:s riksledare Himmler, ledaren för Tyskland nationalsocialistiska partis utrikespolitiska byrå, riksledaren Alfred Rosenberg, tyska rikets ungdomsledare Baldur von Schirach och rikssportledaren Hans von Tschammer-Osten. Det egentliga arbetet för denna propagandaorganisation är anförtrött åt verkställande riksledaren dr. Ernst Timm. Nordiska Sällskapets väsentliga lockmedel är ett påflugget rosande av den nordiska rasens för-

delar, varvid det Tredje Rikets ledareanspråk i den nordiska folkfamiljen välvisligen hålles dolt. Dessa tankegångar är sammanknutna med idén om en förment tysk-svensk ödesgemenskap, varom ordagrant säges i Berlins regeringsorgan, Völkischer-Beobachter av den 8 juni 1937: »Tyskland och de skandinaviska länderna har gemensamt uppgiften att stå såsom bålverk mot kaos från öster. Inför de bolsjevikiska flottstödjepunkterna vid den svenska gränsen och det under obeskrivliga gräsligheter bedrivna försöket att inringa bolsjevikiska Europa ifrån Medelhavet borde det vara möjligt att underlätta ett erkännande av det gamla germanarvet för det svenska folket.»

Och några veckor senare på Nordiska Sällskapets fjärde session, som ägde rum i närvaro av riksledarna Rosenberg och Himmler, SA:stabschef Lutze och överpresidenten Lohse, talade Rosenberg om holsjevismen såsom en smittosam sjukdom och om den tyska socialismens speciella form i »novemberrepubliken», som i motsats till de andra ländernas socialdemokrati skulle vara fosterlandsfientlig och stå under diktat från en utav en främmande ras ledd international. Det vore ett missförstånd, när t. ex. skandinaviska socialdemokrater tager emot landsförrädarna från Tyskland som kamrater. Detta tal hölls i närvaro av bl. a. den svenske och danske ministern i Berlin samt Köpenhamns hamndirektör Leub, höga ämbetsmän som representerar de socialdemokratiska regeringarna, åt vilka man söker utdela nationalsocialistiska piller insockrade i kulturella arrangemang.

Nordiska Sällskapets verktyg för denna attack i den skandinaviska idévärlden är av olika slag. Två månadstidskrifter, »Der Norden» och »Die Rasse», en pressbyrå »Nord» och en s. k. ekonomisk vakt »Nord», levererar det ideologiska materialet för de talrika föreningarna och privatpersoner, som på skandinavisk mark dels står i tjänst för sällskapets arbete, dels skall vinnas för detsamma. Ovannämnda tidskrift »Rasse» står i intimt samarbete

med den beryktade rasprofessorn Günther i Jena, som ger den »vetenskapliga» prägeln åt alla »blods»-vedervärdigheter i det nya Tyskland såsom framför allt »Der Stürmer». Ett eget trafikföretag, Nord- och Östersjötrafikbolaget m. b. p. a. i Hamburg, sörjer för att »pålitliga» turister regelbundet reser genom Norden. De underordnade föreningarna i de skandinaviska länderna organiserar föredrag av nationalsocialistiska ämbetspersoner inför skandinaviska åhörare, teaterföreställningar och andra kulturella sammankomster. I intimt samarbete med Nordiska Sällskapet verkar det Tyska Fichteförbundet, som — subventionerat av tyska propagandaministeriet — ser sin uppgift i att korrigera föregivna oriktiga meddelanden om Tyskland i den skandinaviska pressen, att motarbeta den antinazistiska stämningen och väcka förståelse för den nationalsocialistiska idén och politiken. Detta Fichteförbund har framgått ur det tidigare »Kampförbundet mot Versaillesfördraget», vars program — som framgår av namnet — det har gjort till sitt beträffande kampen för befrielse av de tyska bröderna i Sönderjylland. En av ledarna för detta förbund är f. d. amiral Behnecke. Ett annat propagandainstitut av ämbetskaraktär är Ernst-Moritz-Arndt-universitetets Nordiska Utlandsinstitut i Greifswald, vars publikationsorgan är den av Berlin-Leipzigförlaget de Gruyter utgivna tidskriften »Nordische Rundschau», som utkommer under medverkan av skandinaviska publicister. Sverges representant i ständigt medarbete för denna tidning är bibliotekarien vid Kungliga Biblioteket i Stockholm, Isak Collijn. Andra svenska redaktionella medarbetare är professorn dr. Lundström, Göteborg, arkivrådet Brulin, Stockholm, docenten dr. Fahlbeck, Djursholm, och docenten vid Upsala universitets rasbiologiska institut Lundborg.

Liksom överallt i världen upprätthåller nationalsocialismen även på skandinavisk mark filialer till rent tyska institutioner såsom t. ex. den Tyska Arbetsfronten. Ingen tysk företagare i något av de nordiska länderna får

anställa arbetstagare utan förmedling av denna fascistiska fackförening, som garanterar de engagerades politiska tillförlitlighet.

Genom den Tyska arbetsfrontens 18 organisationer i Skandinavien genomföres denna säkerhetskontroll, nämligen för Sverige i Stockholm, Göteborg, Malmö och Helsingborg; för Norge i Oslo och Bergen; för Danmark i Köpenhamn, Hadersleben, Apenrade, Sonderburg, Tondern, Höjer, Graasten, Tinglev, Lögumkloster, Aarhus, Aalborg och Odense. Naturligtvis har också Hitler-ungdomen (med egna härbärgen) och Vinterhjälpen — Tyska Nazistpartiets ortsgupper helt att förtiga — sina underorganisationer i Skandinavien.

D A N M A R K.

Särskilt aktiv är den nationalsocialistiska propagandan i Danmark med det icke dolda målet återbefrielse för de tyska bröderna i Sönderjylland. Vid höstvalen i Danmark har 13 procent av väljarna i denna sedan 1918 danska landsdel röstat med »Tyska Frontens» vallista. De som tillhör detta parti under ledning av pastor Schmidt-Wodder känner sig som framskjutna posteringar från sitt tyska fosterland. De finner det naturligt, att deras av Tyskland besoldade funktionärer regelbundet måste delta i upprop i det tyska Flensburg. En egen daglig tidning i Apenrade och de sedan 1932 upp till 60 fördubblade skolorna med nationalsocialistiska lärare är plantskolor för nationalsocialistiska idéer. Till och med formationer av det tyska SA har bildats på dansk mark av danska statsmedborgare; de blev visserligen officiellt upplösta men existerar illegalt vidare som så kallade kamratföreningar. Existensen och tillförseln av nya nationalsocialistiska befolkningsskikt i detta gränsområde påskyndas livligt, därigenom att man systematiskt låter uppköpa bondgardar av nationalsocialistiska lantbrukare,

samt genom subventioner till de tyska hantverkarna i Sönderjyllands städer. Budet om räddning av de icke befriade bröderna känner naturligtvis ingen brist på valuta ty medlen för alla med den påtagliga propagandan sammanhängande personliga och sakliga utgifterna flyter rikligt. Kan man möjligen uppbringa en viss förståelse för att den ovan nämnda Tyska Fronten i dess egenskap av tyska nazistpartiets danska organisation anser det som sin uppgift att förbereda marken för återförening med tyska riket, så låter det sig knappast betecknas för annat än landsförräderi, när denna strävan broderligt understödjes av det danska nationalsocialistiska partiet. Tydligt är eventuella hämningar av sådan art bortopade genom den storslagenhet med vilken den nationalsocialistiska propagandan ställer medel till förfogande för värvande av vänner. Huvudorganisationen för alla tyska föreningar i Sönderjylland är det på tyskt område stationerade men med ansiktet mot Norden riktade s. k. Schleswig-Holsteinförbundet. Dess ledare var tills hans för kort tid sedan timade avgång återigen en högre ämbetsperson i tyska riket, nämligen dåvarande överborgmästaren i Flensburg dr. Sievers. Detta förbund reglerar fördelningen av riksregeringens som sagt rikligt till förfogande stående medel för utlandspropagandan. En särskilt viktig gren av detta finansieringsarbete är underbud av de danska nazisternas arbetsprodukter gentemot politiskt annorlunda tänkande. Sönderjyllands efter tyskt mönster bildade hantverksföreningar är ansiutna till Altonas hantverksskammare från vilken de erhåller subventioner, så att de t. ex. vid tävlan om danska statsuppdrag i denna trakt kan underbjuda den tävlande danska konkurrensen. Särskilt ivrig är man vid beviljande av pengar för bondepolitiken. Den i preussiska statens besittning varande Höfe-Bank (jordbruksbanken) i Kiel låter genom framskjutna, nationalsocialistiska bulvaner köpa upp bondgårdar på dansk mark. För att beslöja detta faktiska förhållande använder man metoden med

hypotekskrediter, som lämnas de nazistiska inflyttarna mot hälften av den räntefot, vilken samma Kielinstitut kräver av tyska jordbrukare inom rikets gränser.

Alla dessa erövringar under den djupaste fred sker under kulturpropagandans täckmantel. Nordiska Sällskapet (Köpenhamnsrepresentant: f. d. ryttmästare Ernst Schäfer) sörjer för billiga resor genom tyska resebyråer till Danmark samt svärmiska Köpenhamnsföljetonger i den stora tyska dagspressen. Greifswalds universitets Nordiska Utlandsinstitut arbetar genom sin danske förtroendeman Carl Roos. Medarbetare i »Nordische Rundschau» är arkivarien Hans Ellekilde från »Dansk Folkemindesamling» i Köpenhamn. Helt oskyldiga låter sådana föreningsnamn som »Tyska Föreningen» i Aarhus, »Sällskapet tyska litteraturens vänner» i Köpenhamn och Aalborg liksom »Föreningen för tyskt-danskt kulturutbyte» i Köpenhamn, som visserligen emellanåt även låter hedra sina arrangemang med högpolitiska talare såsom den tyske finansministern greve Schwerin-Krosigk. Mindre fredligt klingar redan »Förbundet av föreningar för tidigare tyska soldater i Apenrade»; och det har inte längre kunnat förvåna den vid mycket vana danska befolkningen, då denna förening kunde överbevisas att ha mottagit tyska naziflygblad för utdelning i Danmark från tyska beskickningen i Köpenhamn.

För att understryka den kulturella betoningen söker man naturligtvis intima förbindelser med den danska pressen. Sålunda har man t. ex. för tiden från den 13 till 21 juni 1937 föranstaltat en studieresa för danska journalister till vilken de konservativa, radikala och venstretidningarnas chefredaktörer och utrikesredaktörer inbjudits. Under det att vid detta och liknande tillfällen det danska broderfolket smekes, visar dock den tyska journalistiken då tillfälle bjudes sina »kulturella» strävandens sanna ansikte. Just det nämnda Schleswig-Holsteinförbundet har för kort tid sedan låtit utge en skrift, som under titeln »Schleswig och Versailles» inte endast

utgör upprepade folkrättsbrott gentemot Tysklands tidigare motståndare utan även gentemot Danmark. Särskilt osympatiskt är i denna skrift det sätt, varpå den avlidne förkämpan för danskarnas rättigheter i det vilhelminska Tyskland och senare anlagaren mot nazis övergrepp på danskt territorium, den tidigare ministern H. P. Hansen, till och med efter sin död smutskastats. Som motsats till denna jeremiad om danskarnas förmenta rättskränkningar mot den tyska minoriteten och framför allt mot den officiella tonen av tysk-dansk broderlighet och ödesgemenskap står nationalsocialismens uppträdande gentemot den danska befolkningen på tyskt område.

Liksom varje år ville nämligen Flensburgstraktens danska minoritet fira årsdagen för sin organisations tillblivelse. Naturligtvis hade myndigheternas tillstånd inhämtats, så att festen skulle kunna försiggå utan störningar. Då emellertid danskarna på morgonen för det högtidliga firandet kom till festplatsen, var fanstängerna upprekta ur marken, bänkarna sönderslagna och talartribunen förstörd. Kommunal- och polismyndigheterna har visserligen varit tvungna att be om ursäkt, men de fullbordade fakta, som hade genomförts enligt känt uppskattat mönster från nationalsocialisterna, hade fyllt sitt ändamål att terrorisera danska minoriteten.

Den tyska minoritetskandidaten för danska folketinget kunde däremot i sin valpropaganda tillåta sig det oerhörda påståendet, att danska regeringen sedan 17 år tillbaka avsiktligt ekonomiskt ruinerat Sönderjylland för att bryta ryggraden på den tyska oppositionens motstånd.

Den brutalitet med vilken den nationalsocialistiska aggressiviteten utövas även inom Danmark garanterar vederbörande utövare för. Den officiella ämbetsmannen för den tyska kulturpropagandan i Danmark är pressreferenten vid tyska beskickningen i Köpenhamn, Frielitz. Han har före sin diplomatiska verksamhet tillhört det tyska SA:s beryktade mordstorm 33. Efter nationalsocialismens övertagande av makten har han på ge-

stapos uppdrag placerats i Köpenhamn med den dubbla uppgiften att övervaka legationspersonalen och den tyska emigrationen. En annan officiell tysk personlighet, som i Köpenhamn representerar det kulturella området, är korrespondenten till regeringsorganet Völkischer Beobachter i Köpenhamn, von Pflugk-Hartung. Vid sidan av denna officiella post fyller han nämligen uppgiften som gestapos danske förtroendeman. Pflugk-Hartung var som bekant bosatt i Stockholm fram till år 1933. Han försökte — förgäves — rädda sig från utvisning av den svenska polisen därigenom att han såsom särskild rekommendation bekände sig som Liebknechts och Luxemburgs mördare. Mindre officiellt betonade men trots detta knappast mindre viktiga är en annan gammal tysk militärs funktioner i Köpenhamn, f. d. ryttmästaren Haupt, som fungerar såsom förbindelseman mellan tyska och danska nationalsocialister. Vidare är han Antikominterns delegerade och ledare för nazipropagandan mot Ryssland i Danmark. Gentemot de danska myndigheterna uppträder han som representant för den sachsiska automobilkoncernen, Auto-Union, vilken som bekant starkt deltar i den tyska upprustningen. Hans yrkesmässiga verksamhet består bl. a. i att propagera motorisering för de i Danmark bosatta tyskarna, men också, så långt det låter för ena sig därmed, att utvidga det nationalsocialistiska inflytandet bland det danska borgerskapet. Det tyska nazipartiets förtroendeman i Danmark är sedan omkring ett år tillbaka en viss dr. Richter i Köpenhamn. Hittills hade han beklätt en ledande funktion för nationalsocialismen i Schweiz, varifrån han blev utvisad på grund av denna politiska verksamhet.

Synnerligen önskvärda för Göbbelspropagandan är naturligtvis de tyskvänliga utlåtandena av sådana som den danske djurdiktaren Svend Fleuron och den isländske romanförfattaren Gunnar Gunnarson.

N O R G E.

Det Tredje Rikets norska hjälptrupper bland landets befolkning är Quislingfascisterna, vars följe huvudsakligen rekryteras ur lantliga kretsar. Det svåra misslyckande, som de led vid höstvalen till norska stortinget trots intensiv nationalsocialistisk propaganda, har gjort ett djupt intryck på ledarna för den nationalsocialistiska propagandan i Berlin. Man har därför tidigt i år inkallat alla representanter på för utlandspropagandan avgörande platser till en förtrolig överläggning i propagandaministeriet. I denna konferens representerade förutom höga ämbetsmän i propagandaministeriet följande: utrikesministeriet, tyska nazipartiets utrikespolitiska byrå samt tyska nazipartiets utlandsorganisation. Det beslöts med särskilt hänsynstagande till Norge att förstärka den finansiella och organisatoriska insatsen för propagandan i Skandinavien, att utvidga agenternas antal samt höja subventionerna för de i Norge verkande nazivänliga organisationerna. En ny propagandaaktion med slagordet: »Den röda faran i Norden» skulle startas. Medarbetarna erhöi direktiv att framför allt sprida ut nyheter i världen om en förestående bolsjevikisk offensiv i nordliga Skandinavien. Starkare än någonsin skulle tyngdpunkten för denna aktion läggas på Norge. I detta land skulle de tyska agitatorerna utbreda uppfattningen, att Sovjetryssland ville förverkliga sin strävan efter en isfri hamn mot världshavet vid den norska västkusten för att skaffa sig stödjepunkter för sjö- och luftstridskrafter vid Atlantens kust. Denna antisovjetpropaganda skulle förbindas med en inrepolitisk hets mot de nordiska vänsterpartier. I detta sammanhang har vid konferensen dessa ord fallit: »Efter Spanien kommer Norge i tur».

Och sett från Tredje Rikets ståndpunkt finns det ju ännu åtskilligt övrigt att göra för den bruna propagandan i Norge. Den trots alla Berlins hotelser beslutade utdelningen av det nobelska fredspriset till den i tyskt koncen-

trationsläger pinade Ossietzky genom det norska stortinget har tillräckligt bevisat, att just bland de intellektuella i detta land möter Göbbelspropagandans sirentoner döva öron.

S V E R G E.

Särskilt mångsidiga är de nationalsocialistiska förbindelserna mellan Tyskland och Sverige. Redan långt före kriget bestod ju speciellt bland borgerskapet mycket intima kulturella förbindelser till tysk konst och vetenskap. Talrika föreningar, som sysslat med detta andliga utbyte, existerar ännu i dag och har, såvitt det rör sig om tyska organisationer, i och med den så kallade rikriktningen blivit till nationalsocialistiska propagandainstrument. Men därutöver har dr. Göbbels apparat skapat nya organisationer i Tyskland med inriktning mot Sverige, respektive i Sverige så att säga som brofäste för en nationalsocialistisk andlig invasion över Östersjön. Dessa ideella förbindelser utbyggas och stärkas genom den tyska tungindustrins till en del synnerligen nära ekonomiska förbindelser med svenska gruv- och maskinfirmor samt genom andra affärsförbindelser (även där det endast rör sig om förhållandet leverantör och mottagare) mellan de båda länderna. De talrika av Tyskland beroende eller rent tyska företagen i Sverige, om vilka framdeles skall talas mer ingående, sysselsätta sammanlagt en liten armé av nationalsocialistiska kamptrupper, som i förbindelse med Lindholms N. S. A. P. utgör en betydande organisation. För övrigt underhöll dennes senare avkopplade konkurrent Furugard redan för lång tid sedan vänskapliga förbindelser med Nazityskland. Redan år 1930 uppträdde denne till disposition ställda »führer» på tyska nationalsocialistiska möten i Lübeck såsom talarattraktion.

De tyska nationalsocialisternas underminerande verksamhet i Sverige har tidvis varit så utmanande, att polisen

måste inskrida mot dem. Utvisningen av tyska nazipartiets landsledare för Sverge, Heinz Bartels, är ännu i friskt minne. Hans efterträdare Stengel låter visserligen sina underlydande verka försiktigare, men dock inte med ringare intensitet. Till dessa tyska nazisters uppgifter hör spridning av nationalsocialistiskt propagandamaterial i form av tidskrifter och övriga av Nordiska Sällskapet och Fichteförbundet utgivna flygblad, propaganda för tyska varor, spionage på tyska emigranter och — last but not least — utforskandet av landet ifall det skulle bli »något allvarligt».

Av de föregivna kulturbärarna, de under någon oskyldig devis sammanträdande nazipropagandaföreningarna för Norden i Tyskland och i Sverge, nämnes här endast några stycken: Svenska Föreläsningsföreningen Lübeck, Svensk-tyska Föreningen Hamburg, Svensk-tyska Sällskapet, Berlin, Tysk-svenska musikutbytet (en organisation, som föranstaltar tyska konserter och radioföredrag i Sverge samt vice versa), och Skandinaviska Släkt-Studie-Samfundet, som låter tyska nationalsocialister hålla föredrag i Stockholm. En något grundligare behandling förtjänar det vid Odengatan 42 i Stockholm residerande Samfundet Manhem. Under skylten av förhistorisk nordisk forskning drivs här en propaganda för nationalsocialistiska idéer, som i denna potens till och med redan delvis är avskaffad i Tredje Riket. Till de nazitalare, som denna förening låter införskriva från Tyskland, hör bl. a. också den inte ens i nazistriket längre på allvar tagne professor Wirth, vars forskningar över en föregiven fornkultur i det förhistoriska Tyskland för länge sedan blivit avslöjade som bedrägeri. Detta sällskaps finansiärer är bl. a. fader och son Carlberg, vilka man kan erinra sig från en affär för några år sedan. De båda stod då tillsammans med andra reaktionärer ur de högsta kretsarna anklagade för vapensmuggling avsedd för en av den forne generalen Munk ledd organisation, som officiellt hade utvecklats såsom ett antikommunistiskt garde men i verk-

ligheten inte utgjorde något annat än ett slags svensk SA.

Till grundarna av sällskapet Manhem hör innehavaren av den tysk-schweiziska mattfirman Trowall i Stockholm, som är ägare av huset Sveavägen 29, där de nationalsocialistiska tyska organisationerna har sitt klubbrum. I sällskapetets förvaltningsråd sitter den rikstyske f. d. majoren Schürer von Waldheim, som är anställd på tyska legationens expedition.

Det nationalsocialistiska inflytandet har också i övrigt trängt in i de högsta kretsarnas sfär. I det rika Stockholms kvarter, på Östermalm, är huset Grev Turegatan 68 anmärkningsvärt i detta avseende. Det bebos av översten friherre von Fock, fader till den tyske luftfartsministern och preussiske ministerpresidenten Görings döda första fru. I samma hus bor änkefru Martin, född Fock, vars dotter förra året gifte sig med en av tyska propagandaministeriets ledande funktionärer. Det är naturligtvis endast en tillfällighet att även »Edelweiss»-förbundets klubbrum befinner sig i samma hus, varvid man emellertid bör veta, att edelweissen är ledarens, Adolf Hitlers, älsklingsblomma! Husets besökare finner att rummen är prydda med tavlor av Hitler och Göring, vilka bär deras egenhändiga underskrifter. Härifrån inficieras alltså den svenska societetens »bättre» herrar med nationalsocialistiskt tankegods.

Låt oss emellertid återvända till de tyska organisationerna på svensk botten, vilka i Stockholm och i andra större städer bedriver propaganda för koncentrationslägrens rike. Bland dessa har vi: Tyska Sällskapet, Tyska Sportklubben, Klubben Endräkt, Tyska Hemmet, Tyska Kulturförbundet, Tyska Kvinnoförbundet och Arbetskretsen för Tyska Kvinnor i Utlandet. Alldeles som Nordiska Sällskapet i stort så förfogar dessa små nazipropagandaklubbar över en egen om än blygsam press. Förutom den officiella nationalsocialistiska månadsskriften »Der Deutsche in Schweden» som öppet har hakkorset på vinjetten, så utkommer i Stockholm dessut-

om helt oskyldiga »meddelanden för den tyska kolonin». Dess chefredaktör Wagner är emellertid samtidigt, och det är hans huvudsakliga uppgift, det tyska regeringsorganet, Völkischer Beobachters Stockholmskorrespondent samt innehar titeln landspresschef för Sverige.

Ännu betänkligare än dessa dock mer eller mindre privata organisationer och organ är den nationalsocialistiska verksamheten av rikstyskar, som är anställda såsom tjänstemän av svenska staten. Sålunda vittnar det åtminstone om ringa takt, när den statliga inspektören för den tyska undervisningen vid svenska skolor, nationalsocialisten fil. dr. Hermann Köppner, själv betecknar sig som tyska rikspropagandaministeriets sändebud. Också i övrigt har nationalsocialistiska värningsförsök funnit ett eko i skolväsen och vetenskap. I många svenska skolor propageras medelst en premiebetalning till framgångsrika värvare bland lärjungarna, en s. k. Hansa-Världsatlas, i vilken förutom på skyddsomslaget inte ett enda svenskt ord är till finnandes. Däremot upptager denna atlas' kartblad alla förutvarande tyska land- och kolonialområden såsom fortfarande allttjämt hörande till tyska riket, som om Versaillesfördraget nonchalerades mycket mer reellt än därförutan redan är fallet. Till de konstnärer, vilka som gärna sedda gäster uppträder på nationalsocialistiska tillställningar i Tyskland, hör, förutom den med hänsyn till sin icke ariska härstamning i sin kärlek till Tredje Riket något komiskt verkande Sven Hedin även djurforskaren och skriftställaren Stig Wesslén och komponisten Kurt Atterberg. Man kan icke invända att sådant andligt utbyte är absolut oskyldigt. Det Tredje Riket förstår sig nämligen på att slå mynt av de mest opolitiska ting. För helt kort tid sedan avhölls i Preussiska Statsbiblioteket i Berlin en utställning »Sverige, land och folk i litteraturen», där nota bene icke heller Selma Lagerlövs verk fattades, fastän denna svenska författarinns böcker är att finna i indexet för Tredje Rikets förbjudna skrifter. Man har utnyttjat denna rent kulturella till-

ställning till att med anledning av utställningens högtidliga öppnande såväl i hälsningsartiklar i pressen framhäva det gemensamma storgermanska stamarvet som att också av denna anledning understryka de båda »nordiska broderländernas» antibolsjevikiska kulturgemenskap.

Trots all fiendskap till de bestående kyrkorna försöker man även att söka nazistvänner i Skandinaviens kristliga kretsar. Man betjänar sig härvid av Oxfordrörelsen, vars ledare som bekant redan besökte partidagen i Nürnberg 1935 på Hitlers inbjudan. På tvenne konferenser blev vid detta tillfälle diskuterat i vilken utsträckning Oxfordrörelsen kunde ställa sig till nazipropagandas tjänst. Två punkter i denna lära gör den särskilt lämpad för detta ändamål. Till exempel dogmen att gud utser några förtrogna bland människorna till sitt verktyg, låter sig lätt användas på der »Führer». Framför allt vill emellertid Oxfordrörelsen nämligen helt i nationalsocialismens anda hämma klasskampen utan att dock utjämna klassmotsättningarna. Dessa är tvärtom Guds vilja, och arbetaren måste vara nöjd med sin lott, vore den än så tung. Bland det svenska Oxfordfolket har naziidéerna nyligen gjort sig allt starkare märkbara, medan i Danmark redan en nära vänskap består mellan Oxfordfolket och Sönderjyllands nationalsocialister i form av samarbete med organisationsledaren Lohse och redaktionen för Nordschleswigs tidning i Apenrade.

II.

MED GODS OCH GULD.

Att kärlek och genkärlek i de tysk-svenska naziförbindelserna icke endast beror på en kulturell gemenskap utan är mycket starkt dikterad av påtagliga materiella intressen har visats genom den stora debatten i svenska riksdagen om de svenska rustningsfirmornas avhängighet av

den tyska tungindustrin. Genom regeringens ingripande har visserligen den tyska kanonkungen Krupp blivit tvungen att draga sig tillbaka från de svenska Boforsverken och likaså Junkers från Limhamns Flygmaskinsverkstäder, men hur noggrant detta avskiljande verkligen genomförts på alla områden — det förmår endast den invigde säga. För den oförändrade gemensamheten i fråga om sympatier vittnar i varje fall en liten annons i den av tyske generalen Faupel, Hitlers representant hos de spanska rebellerna, utgivna militärtidskriften på spanska språket »Ejercito — Marina — Avion» (Arme — Marin — Flyg), som utges av ett militärförlag i Berlin. Vid sidan av Krupp och de andra stora rustningsfirmorna erbjuder där även Bofors A.-B. sina mordverktyg åt de spanska rebellerna och hjälper med betalningen av denna annons det Tredje Riket vid dess lögnpropaganda bland det spanska folket.

Under det alltså förhållandena mellan Bofors och den tyska industrin icke är så kända, föreligger sakerna mycket tydligt vid många andra svenska industriföretag. I tyska finansiella uppslagsböcker kan man utan möda fastställa, att till exempel aktierna i Aktiebolaget Nya Noragrufverna, Nora, nästan helt är i tysk ägo. 26 procent av aktiekapitalet tillhör nämligen »den tyska vapensmeden», Friedrich Krupp A. G. i Essen a. d. Ruhr, ytterligare 26 procent en annan mycket känd västtysk industrifamilj, Hanielarna, och 26 procent äges av den tyska gruvkoncernen Hösch-Köln-Neu-Essen. Generaldirektören för detta rhenska gruvföretag, kommerserådet Springorum, är förbindelseman mellan den tyska och svenska tungindustrin. Överhuvudtaget är den tyska och svenska finansaristokratins personlista ett påtagligt bevis på sammanflätningen av tyska och svenska firmor. Det, som i aristokratiska kretsar motsvaras av hov- och adelskalender, är i ekonomiens rike en handbok för direktörer och bolagsstyrelser samt de resp. uppslagsböckerna för den svenska ekonomin. Den utförliga lektyr, som dessa rätt

omfångsrika band utgör, låter en lära känna liknande förbindelser, som de vilka består mellan Nora gruvor och ruhrindustrin, ytterligare vid några andra svenska gruvföretag. Under västtyskt inflytande står nämligen Stora Langviks Gruv A.-B., Lekombergs Gruvor, Dala-Finnyttan, Ekorrhottens Gruv A.-B. samt A.-B. Zinkgruvor. I annan riktning, nämligen mot Lübeck, går Gruf A.-B. Dalarnes förbindelser. I detta bolag intresserar sig Possehlkoncernen i Lübeck, som driver kolgrosshandel, järnbruk och rustningsfabriker, genom sin generaldirektör konsul Schwabroch, en ofta sedd gäst i Stockholm.

En särskilt intressant personförbindelse, som icke saknar ett visst pikanteri, är för handen vid Akkumulator Fabriks A.-B. Tudor. Representant för de tyska intressena i detta bolag är den tyske industrimannen Günther Quandt. Herr Quandt, som företrädesvis är intresserad i tyska maskin-, kali och textilbolag, är bland annat huvudaktieägare i Tyska Vapen- & Ammunitionsfabriken i Berlin-Karlsruhe samt i Mausegevärnsfabriken. Med denne Günther Quandt har fru Magda Göbbels, den tyske propagandaministerns hustru, varit gift i sitt första äktenskap.

Helt svenska filialer till tyska elektrokonglomerat är Elema A.-B. i Stockholm, som tillhör den tyska elektrotrusten Siemens & Halske, samt A.-B. Elektra-Verken och Osram-Verken, vilka utgör rena dotterbolag till den tyska glödlampskonglomerat Osram. I en annan svensk elektrofirma, Ruths Akkumulator A.-B. i Stockholm, företrädes de tyska Vogel-Drahtverken genom sin representant, berlinadvokaten dr. Friedmann, som samtidigt är förbunden med en tysk storbank, Commerz- und Privatbank. Även i den svenska maskinindustrin är sådana förbindelser med den tyska ekonomin för handen. De tyska intressenas sakkörare vid A.-B. Landswerk i Landskrona är den tyske industrimannen direktör Hermann Sämann från Sterkrade i Rhenlandet. I förvaltningen för A.-B. Nordiska Armaturfabriken, Stockholm, företrädes

Knorrbremse A.-G., Berlin av sin generaldirektör Vielmetter. Nordiska Armatur innehar också ensamrätt för de vid Statens Järnvägar införda bromsarna från nämnda tyska bolag. I A.-B. Bryggermaskiner företräder dr. Justus Holstein, Dortmund, det tyska kapitalet. Känt är det faktum att Linoleum A.-B. Forshaga endast är en svensk avdelning för de internationellt vitt utbredda Tyska Linoleumverken i Stuttgart. Mindre bekanta är däremot de intressen som kemikoncernen Rütgerswerke i Berlin har i Svenska Träimpregnerings A.-B. där direktör Zwingauer från berlinfirman är representant i förvaltningen.

Av de talrika firmor med svenska namn och på svensk botten, bakom vilka rent tyska företag döljer sig, skall endast en nämnas, som håller rekordet i fråga om nationalsocialistisk inpyrning. Skandia Transport A.-B. i Stockholm är nämligen en utpräglad centralplats för den tyska nationalsocialismen i Stockholm. Den har inte bara nära förbindelser med speditioonsfirman Carl Lassen i Berlin, som i sin tur återigen är mycket intimt förbunden med Tyska Riksjärnvägen, utan nästan hela dess personal består av rikstyska nationalsocialister. Det gäller i synnerhet om de högre anställda: Verkställande direktör är herr Hankow, vars fader, major Hankow, är föreståndare för den officiella tyska turistbyrån i Stockholm. Som kontorschef i denna firma fungerar svenska hitlerungdomens ledare, Schröder. Lika starkt engagerad som naziagitator är en annan tysk affärsman i Sverige, nämligen Continental Kautschuk- und Gummiwerkes i Hannover representant för Sverige, herr Fatum, som leder naziorganisationen för kontroll av tyska kolonin i Stockholm och spionage på tyska emigranter. Hans fru leder den maskerade "Nationalsocialistiska Frauenschaft".

På ekonomins område kommer också samarbetet mellan Deutsche Lufthansa och Aero-Transport A.-B., Stockholm. Till den tyska propagandan hör bland annat flygfilmer, som ges under förevändning att det rör sig om

skolfilm men som betyder tysk nazipropaganda. Här tycks det ha lyckats det officiella tyska flygbolaget att vinna Aero-Transports och andra svenska affärskretsars medarbetare för sin strävan.

Med dessa uppräknade förbindelser är de ekonomiska förhållandena mellan Tyskland och Sverige icke uttömmande behandlade. Ett av Tredje Riket gärna plöjt fält är det svenska jordbruket. Som redan är omnämnt representeras den tyske jordbruksministern och riksbondeledaren Darré i ledningen av huvudorganisationen för den tyska propagandan i Skandinavien, Nordiska Sällskapet. Denna funktion är icke endast en dekoration. Ty i det intimaste samband med den nordiska rastankens vårdande står den tyska romantiken om »blod och mark». Bakom denna poesi döljer sig nödvändighetens synnerligen reella grund att försörja Tyskland med nordiska jordbruks- och skogsprodukter i händelse av en krigsblockad. Förra sommaren förberedde man med anledning av Nordiska Sällskapets tredje rikskongress organisationen av en »bondeinternational», som har sitt säte i Goslar, den stad där Tyska Näringsidkarna har sitt rikskontor. Under förövändning att vilja utbyta erfarenheter på jordbrukets område tjänar denna international icke till något annat än att fylla ut luckorna i den tyska lantbrukssjälvförsörjningen. De bekanta positiva utlåtandena av svenska bondeförbundets riksdagsledamöter om sin resa till Tyskland i anslutning till grundandet av denna organisation visar den darréska värvingens framgångar bland de svenska bönderna. Ett tecken härpå är även det förra året i Goslar anordnade skolningslägret för nordisk bondeungdom. För helt kort tid sedan lyckades man också åstadkomma ett utbyte av bondeungdom från familj till familj för sommaren 1937 genom överenskommelse mellan danska Landbruksrådet och Tyska Näringsidkarna.

Det svenska fria bondeståndets uråldriga traditioner utgör måhända en viss borgen för att den svenske lantbrukaren inte later fånga sig i detta bruna nät, men den

verkliga garantin för att hela Skandinavien icke skall kvävas i de, såsom här påvisats, från alla håll utlagda nationalsocialistiska snarorna, är vaksamhet från de svenska arbetarna, som det är denna skrifs uppgift att väcka till handling.

III.

MED BOMBER OCH GRANATER.

De tyska frierierna i Norden har, och det motsvarar hela den tyska utrikes- och inrikespolitiken, sitt slutmål i att förbereda sig för »ett allvarligt fall». Helt öppet uttalar de tyska dagliga tidningarna detta med avseende på Danmark och Norge. I en artikel om Danmarks och Norges rustningsförhållanden i Völkischer Beobachter från början av juni 1936 heter det: »Danmarks strävan går ut på ett säkrande av genomfartsvägar från Östersjön till Nordsjön, Öresund, Stora och Lilla Bält, mot vem det vara må, i synnerhet som Köpenhamn är belägen vid infarten till Öresund och på grund av de svaga befästningarna lätt kan angripas från luften och från sjön.» Ännu tydligare yttrar sig det tyska regeringsorganets militära medarbetare om Norge: »Norges försvarsmakt är helt svag, flottan är till allra största delen föråldrad. Det har inga som helst differenser eller intresse motsättningar med sina grannar. Däremot märker det naturligtvis Sovjetrysslands nya strävan att längs Ishavets kust komma till Atlanten samt genom Finland och Sverge nå fram till Narvik. Därigenom kunde Norges förbindelse med sina ishavskolonier (Spetsbergen o. s. v.) hotas, i synnerhet som landets försvar är ytterst svårt och den norska armén, flottan och flyget är obetydliga. Därför låge det nära till hands att Norge sökte ett visst stöd hos andra stater.» Trots den betydande roll Norge spelar i dessa tyska, bakom »värn mot bolsjevismen» maskerade expansionssträvanden, så är Danmark påtag-

ligen utgångspunkten för de mot Norden riktade tyska militärbetraktelserna.

Ty Sovjetunionens militära utbyggande betyder i fall av krig för Tyskland att det kan bli ett avgörande mellan flottstridskrafterna i Östersjön. Eventuellt med Ryssland mot Tyskland förbundna makter kunde sjövägen låta trupperna landa på tyska kusten, draga samman flottstridskrafterna samt gemensamt vidtaga avgörande åtgärder mot ett tyskt angrepp såväl i Östersjön som även i Nordsjön. Framför allt skulle de emellertid vara i stand att blockera hela den tyska kusten. Denna fara existerar emellertid för Tyskland endast så länge vägen genom Kattegatt och Skagerack är fri. Detta har den tyska arméledningen sedan länge känt till samt bemödar sig att förebygga det. Därför tendensen till vänskap med de skandinaviska länderna, varvid man tänker mindre på ett militärförbund (ty den danska flottan är svag och föråldrad och landet är icke alltför försvarsvänligt, skriver Völkischer Beobachter) än en vänligt stämd neutral, som är redo att även under krig genomföra de för den tyska råmaterials- och livsmedelsförsörjningen nödvändiga leveranserna. Icke endast Danmarks rikedom på jordbruksprodukter utan framför allt den svenska malmen från Grängesberg och Kiruna måste säkras för tillförsel åt den tyska militärledningen. För detta ändamål är förbindelsen med den norska hamnen Narvik av största betydelse. Och från denna utgångspunkt kan man förstå, att tyske rikskrigsministern Blomberg förra året vid sitt föregivet endast som hövlighetsakt framställda besök i Skandinavien med tyska krigsfartyget »Grille» egendomligt nog lade till i denna avlägsna hamn samt därifrån per järnväg reste genom området mot Kiruna, och — måste man säga — inspekterade en trakt, som tycks mindre ägnad för representativa besök än utforskande av möjligheterna att avspärra vattnen däromkring genom minor, respektive kringgå befintliga minspärrar.

Den skandinaviska pressen har delvis erkänt denna

fara. Berlinske-Tidendes kvällsupplaga hänvisar den 25 november 1936 till Tysklands täta flyg- och flottbesök på skandinaviskt territorium samt på koncentrationen av tyska militärförband i Schleswig-Holstein och vid Östersjökusten med Kiel som centrum. Det är icke så länge sedan danska Socialdemokraten meddelade om nattliga flygningar av tyska flygmaskiner över Sönderjylland samt uppåt mot bron över Lilla Bält. I en annan artikel påvisar Berlinske Aftens marine medarbetare den självklarhet med vilken man i tyska militärkretsar förutsätter att i »allvarligt fall» ha kontrollen över Stora Bält. Glömd är icke heller tyska riksvärnets noggranna uppmarschplan mot Danmark, som Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning förra året var i tillfälle att offentliggöra.

Trots alla vänskapliga förbindelser som till exempel vissa tyska och danska intellektuella kretsar uppehåller eller som består mellan den tyska rustningsindustrin och dess svenska malmleverantörer, förlitar man sig icke i Berlin på att denna ekonomiska förbindelse samt till och med säkerhet för militär kontroll av sjövägarna till Östersjön i ett allvarligt fall skall vara säkrade för Tyskland. Man har tvärtom synnerligen intensivt förberett sig på att i nödfall med våld taga det, som måhända inte skulle ges frivilligt.

Vid ett välvilligt betraktelsesätt kan man kanske fortfarande tyda utbyggandet av kustartilleriet i Schleswig-Holstein, hansestädernas område, Mecklenburg och Pommern som rena försvarsåtgärder. Men formeringen av trupper bestående av förstärkta eller helt nya garnisoner i provinserna vid Nord- och Östersjön och särskilt anhopningen av marintrupper och flygformationer därstädes bär allaredan en mer aggressiv karaktär. Som rena anfallshotet måste man emellertid betrakta den nästan utan luckor fortlöpande sträckning av flyghamnar tätt invid varandra, som sträcker sig från Schleswig-Holsteins västkust fram till Rügen med tydlig frontriktning mot Norden. Vår från den danska socialistiska studenttidningen

Clarté hämtade karta illustrerar denna uppställning av här och luftflotta.

Vid de med en flagga markerade orterna Heide, Rendsburg, Schleswig, Kiel, Neumünster, Itzehse, Flensburg och Hamburg är den schleswig-holsteinska divisionens truppdelar från 10:e armékåren stationerade. Den nyanlagda automobilvägen Hamburg, (Lübeck), Kiel, som skall underlätta en uppmarsch av trupper från det inre landet till dessa uppmarschområde mot Norden, företer vid Eutin en förgrening mot Putlos. Denna fiskarby, som knappt räknar 100 invånare, är i dag en av de största nordtyska militärplatserna. I en liten kasernstad finns tanks, pansarbilar och luftvärnskanoner för utbildning av tusentals nyinryckta rekryter. En utbildningsskola för flygtrupper hör självklart ihop därmed. Alldeles i närheten av Putlos ligger i Lübeckbukten den lilla holsteinska staden Neustadt, dit alldeles nyss en ubåtsskola blivit förlagd. De på kartan med ett litet flygplan markerade platserna är orter, där flygfält och flyghamnar är till finnandes.

Vid Hamburg, i den för sitt koncentrationsläger beräknade förorten Fuhlsbüttel, iordningställdes förra året flygfält för 200 flygmaskiner med 20 hangar, av vilka var och en är 80 meter lång, 35 meter bred och 8 meter hög. Ett ytterligare antal hangarer har anlagts under jorden. Helt underjordiska är också de nya flygfälten vid Düsterbrook och Buchholtz vid Kiel. På Sylt och på Föhr, på Helgoland, i Bremen och vid Wesers mynning, från Hamburg fram till Elbes mynning, vid den holsteinska nord-sjö- och östersjökusten och i en tredubbel linje tvärs igenom det schleswig-holsteinska fastlandet sträcker sig dessa flygfältslinjer. Lübeck kan uppvisa två flygplatser, en i Travemünde och en i Blankensee. Mecklenburg är översälat av flygfält. Mellan Wismar och Rostock ligger flyghamnarna Bützow, Güstrow, Teterow och Neubuckow, tätt vid kusten Salzhaff, Heiligendamm och Doberan. I Pommern utgör huvudstaden Stettin ett flygfältscentrum. Ön Rügen har två sjöflyghamnar.

Ett särskilt omnämmande förtjänar den söder om Hamburg liggande Lüneburgerheden. Detta så människofattiga område, som man sällan finner maken till i det tätt befolkade Tyskland, utgör icke endast, liksom redan under världskriget var fallet, en av landhärens största truppövningsplatser, Munsterlager vid Hermannsdorf, utan man kan beteckna denna landsträcka, där man under tre timmars bilfärd icke påträffar en mänsklig bostad, som tyska luftflottans nordtyska flygövningsplats. Till de största grymheterna i det kejserliga Tysklands krigföring hörde, som man kan erinra sig, utrymmandet av invånarna i hela byar. Därvid motive-
rade man dessa åtgärder mot den fredliga befolkningen i fiendelandet med krigets nödvändighet. Det är det Tredje Riket förbehållet att utöva en sådan brutalitet under djupaste fred och mot det egna landets folk.

Med anledning av en luftmanöver förra året måste flera byar i Lüneburgs närhet fullständigt utrymmas från invånare. Man har låtit bönderna och deras familjer slå sig ned som nybyggare i Ostpreussen, under det att deras övergivna hembyar vid denna luftmanöver fullständigt förstördes genom bombfällning.

Genom en polisförordning av den 5 juni 1937 har riksflygministern spärrat området över nordsjööarna Bor-kum, Norderney, Wangerooge, Helgoland och Sylt samt över de Tyskland underlydande vattnen på en omkrets av 3 mil kring dessa öar för flygmaskiner.

Och i skydd av detta flygvapen ryker skorstenarna från en starkt utvidgad och delvis nu helt ny till Nordtyskland förlagd rustningsindustri. Dess huvudproduktion är den sedan länge i denna trakt hemmahörande flygmaskinsindustrin. 10,000 människor framställer vid Heinkelverken i Rostock, Warnemünde och Swinemünde bomber och jaktflygplan på löpande band. I närheten av Wis-mar arbetar 5.000 personer i Dorniers huvudfabriker samt 3.000 vid denna flygmaskinfirmas filialverkstäder i Lübeck. De tre konstruktionshallarna i Lübeck frambringa

varje vecka tre färdiga flygplan. Hamburgervarvet Blohm & Voss har, då inte de gamla flygmaskinsfabrikerna räcker till för hungern hos krigets Molok, lagt sig till med en stor flygmaskinsavdelning i vilken mer än 3.000 personer är speciellt sysselsatta med tillverkning av tunga bombflygplan. Vid en annan dock icke särdeles stor flygmaskinsfabrik i Hamburg produceras 9 nya stridsflygplan per vecka.

Det tyska flygvapnet hade redan vid förra årets början 2.400 flygmaskiner. Därav var 600 tunga bombflygplan, som kan föra med sig minst 5 ton sprängämnen och är armerade med en tung kulspruta. 800 medeltunga flygplan uppskattas också mycket av arméledningen på grund av deras bättre manöverduglighet vid väsentligare belastning. Den tyska luftflottans stolthet utgör 1.000 lätta jaktplan med stor manöverförmåga och snabbhet. Från vilken som helst av de många nämnda flyghamnarna kan ett enda sådant bombflygplan vid en rundflygning förvandla Stockholm, Oslo och Köpenhamn till brandhårdar. Ty de moderna flygplanens aktionsradie ligger mellan 3.000 och 5.000 kilometer.

Om alla dessa rustningsverkstäder och deras produktion göres knappast någon hemlighet längre i Tyskland. Sålunda är alla här givna uppgifter hämtade ur den tyska dagspressen. Ty inför det tyska folket framställles rustningsfebern som ett nödvändigt försvarsmedel mot en fientlig angreppslysten värld. Men då tyska marinsoldater företar jordmättningsarbeten på den danska ön Bornholm så kan man inte längre tala om denna bevisade verksamhet som en försvarsåtgärd. Denna ö, Bornholm är, för övrigt precis som under tiden före världskriget, även ett mål för tyska terrängspekulationer. Allt oftare uppträder tyskar som köpare av jordegendomar på Bornholm, varvid den nationalsocialistiska propagandan samtidigt tilltar i påfallande grad.

Vad som här försiggår i smått är endast en avbild av det i första kapitlet redan skildrade nationalsocialistiska

framträngandet i Sönderjylland. Även vid Skagen, i närheten av Jammer- och Aalborgbukten, anläggas liksom på Bornholm tyska jordegendomar efter strategiska planer. Betongfundament för uppställandet av kanoner har upptäckts i trädgårdar och på villaterasser. Det propagandistiska genomträngandet speciellt av Danmark har för länge sedan växt över från att vara kulturellt till att bli rent militärt organiserat. Invånare från Sönderjylland, alltså danska statsmedborgare, har anställts vid det tyska arbetslägret i Itzehse, som är avsett för militär rekrytutbildning. Dessa den danske konungens undersåtar måste svära den tyske föhrern Adolf Hitler trohetsed! Detta gäller för övrigt även om eleverna vid ledarskolorna i Tyskland, som har till uppgift att uppfostra sina lärjungar till tyska partifunktionärer. Också hit har många danska statsmedborgare kommenderats från Sönderjylland. Tyska lärare, som på grund av alltför ohämmad propaganda utvisats ur Danmark, utgör delvis utbildningspersonal i dessa instruktionsinstitut. De genom denna utvisning ledigblivna lärarplatserna i tyska skolor på dansk mark söker man fylla med danska statsmedborgare, som inte kan träffas av utvisningsbestämmelse. I flera fall har sådana lärarplatser blivit besatta av tidigare elever från de nämnda nordtyska ledarskolorna.

Än mer oroande är den nyligen på tyskt område förekommande verksamheten vid gränsen mot Danmark. På statens mark omedelbart vid de danska gränspålarna har man byggt kaserner, som inlogera specialutbildade SS-män, vilka här genomgår prov i gränsbevakningstjänst. De, som med framgång gått igenom proven, har redan anställts; genom sådana nyanställningar har gränsbevakningen här fördubblats. På olika ställen av gränsen har — framför allt vid tullstationer och tjänstemannabostäder — vapendepåer inrättats.

För icke länge sedan cirkulerade en rundskrivelse i Köpenhamn, vilken herr Haupt, den tyska Auto-Unionens Köpenhamnsombud, hade riktat till alla nazistiska bil-

ägare i staden och vilken gick ut på en mobiliseringsorder för mottagaren.

Alla dessa hotelser gäller måhända inte endast Danmark. Man hyser utan tvivel i den tyska generalstaben hopp om att få se Danmark som frivillig bundsförvant på sin sida. Med Norge och Sverge hoppas man att under hotet från de tyska flottkanonerna och bombflygarna kunna bibehålla ett neutralitetstillstånd, som utan tvivel skulle få ett alldeles speciellt tyskt utseende. Utifrån tysk ståndpunkt skulle Sverges neutralitet vara sådan, att Sverge inte endast levererar malm och byggnadsvirke till Tyskland utan även svenska firmor i sitt namn köper råmaterial från Tysklands motståndare samt tillför den tyska krigsindustrin detta. Tysklands framtida motståndare, vilka det nu än må bli, kan naturligtvis inte sysslösa åse en sådan tydning av neutralitetsbegreppet. Om därför Sverge inte med all bestämdhet intar en verkligt opartisk hållning utan gör den tyska uppfattningen om neutralitet till sin, så blir en väpnad intervention oundviklig från de stater, som anser Sverges neutralitetsförpliktelse kränkt. Att med våld möta en sådan inmarsch, d. v. s. göra Sverge till kommande krigsskådeplats, är de tyska truppslagen till sjöss, till lands och framför allt i luften fullständigt förberedda till. Nordfrankrikes och Belgiens öde under världskriget kan nämligen Sverge undgå endast om dess regering på ett sätt som icke kan missförstås bygger upp sin politik på samarbete med de makter, som inte är benägna att betingselfäst vika tillbaka för den tyska Nord- och Östersjökustens hotande kanonmynningar och flygmaskinseskadrar.

Aktuell litteratur:

Svenska Frontkämpar i Spanien

Den Internationella Brigadens tappra hjältar.

80 sid. **Pris 75 öre.**

En utomordentlig bok med ett flertal fotografier samt brev från frontkämparna. Bör finnas hos varje antifascist som minne av våra svenska frontkämpars hjältemodiga kamp.

Frank Pitcairn:

Spanskt Frontreportage

Pris kr. 2:75.

En mästerlig skildring från inbördeskriget i Spanien av den berömde engelske reportern. Pitcairns bok är översatt till de flesta språk och har gått ut i väldiga upplagor. Får inte saknas i någon arbetares bibliotek.

Finnes hos alla välsorterade bokhandlare eller direkt från

Arbetarkulturs Förlag

Jakobsgatan 22 II - Stockholm

Pris 25 öre